

DEEL 1

VAN SPEELBAL
TOT
TEAMSPELER

Introductie:

Dit werkboek is ontstaan naar aanleiding van een lessenreeks in samenwerking met docenten en leerlingen van het Metis Montessori te Amsterdam. Naar aanleiding van deze lessen is een aantal onderwerpen gekozen en uitgelicht om mee aan de slag te gaan. De onderwerpen zijn terug te vinden in verschillende delen van het boek.

Deel 1: Verwachtingen van elkaar

Deel 2: In- en uitsluiten

Deel 3: Van negatief naar positief gedrag

Deel 4: Samenwerken

Deel 5: Actief (Wereld)burgerschap

Bij elk deel zijn inhoud en opdrachten ontwikkeld om in de klas samen aan te werken. De opdrachten en lessen zijn suggesties voor de invulling van mentoruren of lessen burgerschap.

Aan dit project werkten mee:

Metis Montessori: Evah den Boer

Eduxprss: Marco Mathijssen

Respect Education Foundation: Femke van der Ster

DEEL 1. VERWACHTINGEN VAN ELKAAR

Het eerste onderwerp gaat over het uitspreken van verwachtingen naar elkaar. Verwachtingen van de leerlingen richting school, docenten, de mentor maar ook verwachtingen naar elkaar als klasgenoot.

Wat vind jij, wat vindt de ander, wat wordt er eigenlijk van jou verwacht en waarom?

Voor de docenten:

Uit onderzoek blijkt dat het uiten van een bepaalde verwachting, bepaald gedrag veroorzaakt. Voor de interactie tussen docenten en leerlingen kan een bepaalde verwachting, positief of negatief, daarom direct invloed hebben op hun gedrag. Heeft de docent vooraf een hoge verwachting van een bepaalde leerling, dan zal deze leerling onbewust naar deze verwachting gaan presteren. Zowel docent als leerlingen hebben hier beide een rol in. Ze werken hier beiden (vaak onbewust) aan mee. De gevolgen van een negatieve verwachting kunnen voor leerlingen en docenten erg nadelig werken. Hoe je het ook wendt of keert: de interactie tussen docenten en leerlingen vormt de basis voor het 'leren'. Als deze interactie start vanuit een negatieve verwachting dan kan dit zeer nadelig werken voor zowel docent als leerling. Het doorbreken van een negatief interactie-patroon of je verwachtingen bijstellen heeft vaak een groot effect op zowel docent als leerling.

Voor het team:

Op teamniveau gebeurt vaak hetzelfde. Er zijn verwachtingen die vragen om een bepaalde vorm van interactie. Die wordt bijna nooit geïnventariseerd en uitgesproken. Collega's verwachten een bepaalde houding van collega's binnen het team maar ook in de interactie met leerlingen. Deze verwachting is meestal gebaseerd op het docentschap en de interactie die de docenten zelf voeren. Kortom: onbewust denkt men dat hoe je zelf voor de klas staat ook is wat je collega's het beste kunnen doen. Je verwacht dat dus. Belangrijk om te weten is dat iedereen in het team op een andere manier legeeft en op een andere manier interactie heeft met elke individuele leerling. En dat is maar goed ook.

Voor de leerlingen:

Wat de verwachting van de leerling is en wat hij of zij nodig heeft, is belangrijk om een sociaal veilige klas te creëren. Het hoort in de eerste weken bij het proces van groepsdynamica en afspraken maken.

De verwachtingen die de klas heeft en de verwachtingen die een docent heeft, worden omgezet in afspraken. Deze afspraken zijn anders dan de schoolregels. Afspraken maken en de klassennorm onderzoeken en is de basis voor goede groepsdynamiek.

OPDRACHT - AANNAMES EN CONCLUSIES

Stap 1: aanaames en conclusies

Bekijk het filmpje:

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=JMjXvsCLu6s>

Bespreek met de groep het verschil tussen aannames en conclusies.

Stap 2 - klassesprek - Zijn aannames en conclusies goed of juist fout?

Leg uit dat er op basis van eerste indrukken meestal aannames worden gedaan en dat deze ook vaak (te) snel door conclusies worden gevolgd. Bespreek met de groep in welke situaties dit 'goed' of 'slecht' zou zijn? Zijn er situaties te bedenken waar een aanname gevolgd door een conclusie, kan zorgen voor iets positiefs of negatiefs?

Bespreek vervolgens dat het een natuurlijk meganisme is van mensen om conclusies te verbinden aan gedachten. Aannames zijn ook gedachten. Het is belangrijk dat men zich bewust hiervan wordt. Er zijn soms situaties waar iemand misschien een aanname doet omdat je jong bent, of waar je zelf te snel een conclusie trekt op basis van een aanname.

Stap 3 - Verhalen opdracht: Wie is wie?

Deel de leerlingen in groepjes, elke groepje krijgt een van de drie casussen. (Bij meer groepjes mogen ook hetzelfde verhaal behandelen.)

Vraag de leerlingen om bij elk verhaal de onderstaande vragen te beantwoorden:

- 1) Bedenk karakters bij personen A, B en C
- 2) Waar gaat het mis als je denkt aan het woord 'respect' ?
- 3) Hoe zou het minder vervelend zijn geweest, en wie had dan wat moeten doen?

Bespreek vervolgens de drie verhalen klassikaal.

verhaal 1

Persoon A stapt de tram in .

In de tram zitten persoon B en C samen op een telefoon filmpjes te kijken met het geluid aan.

Persoon A heeft een zware dag gehad en heeft niet zo'n zin in het geluid van de telefoon van persoon B en C.

Persoon A verraadt met lichaamstaal dat de telefoon stoort

Persoon B en C raken hierdoor geïrriteerd en maken vervelende grapjes en opmerkingen.

Persoon A moet er bij de volgende halte uit

- 1) Bedenk karakters bij personen A, B en C
- 2) Waar gaat het mis ?
- 3) Hoe zou het minder vervelend zijn geweest, en wie had dan wat moeten/kunnen doen?

verhaal 2

Persoon A en B komen de supermarkt binnen om iets te kopen

Bij de deur staat de supermarktmanager, persoon C met een streng gezicht en zijn armen over elkaar gevouwen.

Persoon A en B lopen naar binnen. En doen hun boodschappen.

Persoon C houdt persoon A en B steeds in de gaten.

Bij het naar buiten lopen maakt persoon A persoon grappen tegen persoon B, ze maken persoon C belachelijk.

Persoon C maakt vervolgens een gemene opmerking

- 1) Bedenk karakters bij personen A, B en C
- 2) Waar gaat het mis?
- 3) Hoe zou het minder vervelend zijn geweest, en wie had dan wat moeten/kunnen doen?

verhaal 3

Persoon A moet naar de overkant van de straat.

Persoon A kan hiervoor even het fietspad schuin oversteken of 20 meter omlopen naar het daarvoor bestemde voetgangerstunneltje. Persoon A besluit het eerste: even snel schuin over te steken over het fietspad...

Persoon B zit op de fiets en ziet persoon A oversteken.

Persoon B fietst net wat harder zodat het lastiger wordt voor persoon A om over te steken.

Persoon B zegt iets lelijks tegen A,
persoon A zegt iets lelijks terug.

- 1) Bedenk karakters bij personen A, B en C
- 2) Waar gaat het mis?
- 3) Hoe zou het minder vervelend zijn geweest, en wie had dan wat moeten/kunnen doen?

LES : IDENTITEIT VS. IMAGO

45 min

Wie je bent en hoe je jezelf ziet, komt lang niet altijd overeen met het beeld dat anderen van jou hebben. Misschien ben je zelf heel onzeker, maar kom je juist heel zelfverzekerd over. Of zit je jezelf in de weg met je eeuwige perfectionisme, terwijl anderen je precieze manier van werken juist zo waarderen als ze met je samenwerken!

De leerlingen krijgen een completer beeld van henzelf en van anderen als ze inzicht krijgen in hoe de buitenkant van iemand matcht met de binnenkant: Identiteit vs. Imago dus!

1

De studenten maken zelf groepjes van vier. Ieder groepje krijgt twee kleuren post-its en de hand-out 'Eigenschappen'.

Identiteit

Op drie gele post-its schrijft iedere leerling drie eigenschappen die bij hem of haar passen; meer mag ook, maar minimaal drie.

Deze gekozen eigenschappen houden de leerlingen nog even voor zichzelf en laten ze niet zien.

2

Imago

In het groepje van vier gaan de leerlingen elkaars imago in beeld brengen.

Elke student schrijft op drie roze post-its drie eigenschappen die hij bij een klasgenoot vindt passen. Hij kiest dus voor elke klasgenoot in zijn groepje drie eigenschappen van de hand-out uit.

**SERIEUS??!
ZIE JE MIJ ZO?!**

Check je imago!

Om de beurt staat er één student in het middelpunt en krijgt de roze post-its van zijn groepsgenoten overhandigd met daarop de eigenschappen die ze passend vinden.

Tijdens het uitdelen van de post-its mag je op elkaar reageren, vragen stellen en kort in discussie gaan, maar de post-its blijven onderdeel van je imago.

Check mijn ID!

Na het uitdelen van de imago-post-its maken de studenten één voor één de eigenschappen bekend die ze zelf hadden uitgekozen. Zijn identiteit en imago een beetje hetzelfde? Waarom denkt of vindt iemand dat van jou? Er is uiteraard ruimte voor vragen aan elkaar.

Sluit deze sessie klassikaal af door de groepjes te vragen of ze iets willen delen. Kom je over hoe je zelf denkt dat je bent? Had je dit verwacht? Wat was opvallend in je groepje?

3

Identiteit

Say cheeeeeeeese!

Nu het duidelijk is hoe iemand zichzelf ziet en hoe iemand wordt gezien is het tijd deze informatie beeldend te maken. Van iedere leerling worden twee foto's gemaakt. Een ID-foto en een Imago-foto.

Het is best lastig om op een foto te maken waarop je eigenschappen duidelijk maakt. In het werkgroepje bespreken de studenten welke eigenschap het beste werkt op beeld.

1. De ID-foto

Dit is een foto waarop de student staat zoals hij/zij zichzelf ziet. Hij heeft zelf de regie over deze foto.

KLIK
KLIK

2. De Imago-foto

Dit is een foto waarop de leerling staat zoals anderen hem zien. De drie groepsleden hebben de regie over deze foto.

KLaK
KLaK

Je identiteit en imago op beeld krijgen kan lastig zijn. Je mag zo creatief zijn als je zelf wilt en je kunt van alles gebruiken.

**TIP: Maak er een
heuse fotoshoot
van**

TIPS voor een ECHTE fotoshoot:

- * Kleding helpt bij de juiste look!**
- * Zijn er voorwerpen die passen bij jouw ID?**
- * Doe je het alleen of heb je iemand nodig?**
- * KIES EEN PLEK IN DE SCHOOL
MET EEN NEUTRALE WITTE MUUR
ALS ACHTERGROND VOOR
ALLE FOTO'S!**

